

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту

XVII Міжнародний виставковий форум
“Технології захисту/ПожТех – 2018”

МАТЕРІАЛИ

**20 Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

9-10 жовтня 2018 року

Київ – 2018

ОРГКОМІТЕТ:

БІЛОШИЦЬКИЙ Руслан Миколайович	Заступник Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій, голова оргкомітету
ВОЛЯНСЬКИЙ Петро Борисович	Начальник Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

ДЕМЧУК Володимир Вікторович	Директор Департаменту реагування на надзвичайні ситуації
ДОЦЕНКО Олександр Володимирович	Директор Департаменту персоналу
ЄВДІН Олександр Миколайович	Перший заступник начальника Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
КОВАЛЬ Мирослав Стефанович	В.о. ректора Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
КРОПИВНИЦЬКИЙ Віталій Станіславович	Начальник Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту
ПАРТАЛЯН Сергій Агопович	Директор Департаменту організації заходів цивільного захисту
САДКОВИЙ Володимир Петрович	Ректор Національного університету цивільного захисту України
ТИЩЕНКО Олександр Михайлович	В.о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України
ЩЕРБАЧЕНКО Олександр Миколайович	Директор Департаменту запобігання надзвичайним ситуаціям

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку : Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовт. 2018 р. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 536 с.

ISBN 978-966-916-613-5

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень у сфері цивільного захисту, спрямованих на розробку рекомендацій щодо ефективного впровадження заходів цивільного захисту, організації управління у надзвичайних ситуаціях на державному, регіональному та місцевому рівнях організації влади в Україні. Особливий акцент зроблено на спрямування у практичну площину наукових досліджень, що є важливим питанням для організації життєдіяльності населення в територіальних громадах.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Будник О.П., Будник П.І. Науково-технічний розвиток і служби відгуку на НС.....	72
Бурак Н.Є., Придатко О.В. Інноваційна модель освітнього проектного середовища підготовки сучасних рятувальників	75
Вавренюк С.А. Інноваційні технології удосконалення системи навчання фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти.....	77
Васильєв І.О. Добровільна пожежна охорона – минуле чи майбутнє.....	79
Васильєв М.І. Управління ризиками у проектах інжинірингу регіональної програми протипожежного захисту об'єктів.....	85
Васильченко А.В., Кисленко Р.А. Влияние повреждения взрывом стальной колонны на ее огнестойкость	88
Вдович С.М. Формування мовної особистості майбутніх фахівців сфери цивільного захисту	91
Вербицька Л.О. Комунікативні аспекти підготовки фахівців у сфері цивільного захисту в контексті масово-профілактичної діяльності	93
Веселівський Р.Б., Федоровський В.В. Ефективні умови флегматизування пароповітряного горючого середовища з небезпечними концентраціями парів гексанового розчинника	95
Виноградчий В.І., Романюк Н.М. Дослідження практики організації цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах	97
Вовк Н.П. Роль саморозвиваючого навчання у професійному становленні майбутнього фахівця ДСНС України в умовах ВНЗ	100
Вовчук С.Г. Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення навчального процесу з функціонального навчання	103
Войтенко В.В., Коренчук О.С. Цивільний захист на суб'єкті господарювання. Формування єдиних підходів щодо його організації.....	106
Волянський П.Б., Долгий М.Л., Макаренко А.М., Дрозденко Н.В., Стрюк М.П. Кейс-метод як основа навчання з домедичної допомоги	109
Волянський П.Б., Євсюков О.П., Терент'єва А.В. Інформаційне забезпечення як невід'ємна складова реагування в умовах надзвичайних ситуацій.....	111
Волянський П.Б., Пруський А.В., Єременко С.А., Гринзовський А.М. Наукове забезпечення системи підготовки фахівців сфери цивільного захисту	116
Гаваза А.О., Гудович О.Д., Мазуренко В.І. Організація управління у сфері цивільного захисту щодо прийняття рішення.....	122
Гаман П.І. Комплексний механізм державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту	125
Гафіатуліна І.В. Використання програмного комплексу Netop School при проведенні занять з функціонального навчання з питань цивільного захисту	128
Говаленков С.В., Олейник О.С. Визначення індивідуального ризику при горінні резервуару з нафтопродуктом.....	131
Говаленков С.С. Визначення небезпечних зон при аваріях з хімічними речовинами.....	134
Головченко С.І. Структура професійно важливих якостей керівника пожежно-рятувального підрозділу ОРСЦЗ	137
Горпинченко В.М. Заходи цивільного захисту в умовах інклюзивної освіти	139
Григоренко Н.В. Щодо упровадження електронних послуг у сфері цивільного захисту	142

масово-роз'яснювальної роботи серед різних категорій населення. Зокрема реальні зустрічі із, скажімо, дошкільнятами чи школярами могли б бути частиною практичних занять, а успішне проведення такої зустрічі – як складання заліку. Звичайно, варто було б, аби такі заняття проводилися в півгрупі, адже викладач міг би щозаняття практикувати кожного курсанта / студента, і результат був би очевидніший.

Зрештою, це лише кілька порад щодо того, як можна в контексті реформування сучасної системи освіти та сфери ДСНС покращити рівень володіння мовою в майбутніх рятувальників та навчити їх вільно спілкуватися з різними людьми, уникаючи комунікативних бар'єрів. Таке вміння дуже важливе, адже передусім презентує особистість офіцера ДСНС, а також формує репутацію загалом усієї системи цивільного захисту України.

Цитована література

1. Макович Х.Я. Словник термінів і понять з риторики / Х.Я. Макович, Л.О. Вербицька, Н.О. Капітан. – Львів, 2016. – 140 с.
2. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій від 16 грудня 2015 року [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248721664>.

Веселівський Р.Б., канд. техн. наук, Федоровський В.В.

ЕФЕКТИВНІ УМОВИ ФЛЕГМАТИЗУВАННЯ ПАРОВОПІТРЯНОГО ГОРЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА З НЕБЕЗПЕЧНИМИ КОНЦЕНТРАЦІЯМИ ПАРІВ ГЕКСАНОВОГО РОЗЧИННИКА

За статистичними даними за період з 2010 по 2017 рр. на підприємствах олійно-жирового виробництва виникло 119 пожеж, які завдали матеріальних збитків на понад 32 млн гривень.

Успішне функціонування будь-яких промислових підприємств, у тому числі і олійно-жирового виробництва, тісно пов'язане із забезпеченням належного рівня пожежної безпеки.

Підвищена пожежна небезпека таких підприємств притаманна технологічному процесу екстракції олії з наявністю технологічних об'ємів із вибухопожежонебезпечним гексаноповітряним горючим середовищем.

У довіднику [1] вказано, що флегматизувальна концентрація N₂ для гексану, становить 43 %, але у довідковій літературі не зазначена мінімальна флегматизувальна концентрація для гексанових розчинників. Тому, для адекватної і правильної оцінки можливості переведення у безпечний стан вибухопожежонебезпечного середовища в технологічних об'ємах процесу екстракції олії на підприємствах олійно-жирового виробництва, дослідження проводились з гексановим розчинником (Нефрас П1-63/75), який застосовується в технологічному процесі [2].

Для визначення здатності до горіння та встановлення вибухонебезпечної концентрації парів гексанового розчинника на ПП “Оліяр” у сировинному відділі було відібрано гексановий розчинник – Нефрас П1-63/75.

Для визначення впливу добавки азоту на флегматизувальну ефективність пароповітряної суміші гексанового розчинника проведено експеримент за методом “Вибухового циліндра” [3].

Для оцінки ефективності флегматизування горючого середовища азотом, було експериментально визначено вибухопожежонебезпечні концентрації парів гексанового розчинника. За результатами експериментальних досліджень, встановлено, що область вибухопожежонебезпечних концентрацій парів гексанового розчинника, який використовується у технологічному процесі цеху екстракції на підприємстві олійно-жирового виробництва, розташована в межах 0,04-0,18 г/дм³.

Визначення флегматизувальної здатності газового горючого середовища системи “нефрас П1-63/75-повітря” азотом проведено за його об’ємних концентрацій 30, 40 та 43 %.

Результати проведених експериментів ефективності флегматизування представлені у таблиці 1

Таблиця 1

Усереднені результати експериментальних досліджень процесів флегматизування азотом газового горючого середовища в системі “пари нефрасу П1-63/75-повітря”

Об’ємна концентрація флегматизатора (азот), %	Результати випробувань							
	Масова концентрація парів гексанового розчинника в об’ємі циліндра, г/дм ³							
	0,04	0,06	0,08	0,10	0,12	0,14	0,16	0,18
0,0	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух
30,0	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух	Вибух
40,0	Відмова	Відмова	Поширення полум’я	Поширення полум’я	Поширення полум’я	Відмова	Відмова	Відмова
43,0	Відмова	Відмова	Відмова	Відмова	Відмова	Відмова	Відмова	Відмова

Результати аналізу наведених в таблиці 1 даних експериментальних досліджень свідчать, що за об’ємної концентрації азоту не нижче 43,0 % відбувається флегматизування газоповітряної суміші в системі “пари нефрасу П1-63/75-повітря” в усьому діапазоні її вибухопожежонебезпечних концентрацій, тобто перетворення такого газового горючого середовища на негорюче.

Цитована література

1. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов и средства их тушения: Справ. изд.: в 2 книгах / А.Н. Баратов, А.Я. Корольченко, Г.Н. Кравчук и др. – М.: Химия, 1990.

2. ТРУ 10.41.32461721.001-12 Технологічний регламент на виробництво соняшникової, соєвої та ріпакової олії та шротів по схемі форпресування – екстракція.

3. Герасим'юк О.І. Розвиток наукових аспектів комбінованого застосування вогнегасних аерозолів, газів та порошків: дис. ... канд. техн. наук / О.І. Герасим'юк. – Львів, 2016. –1230 с.

4. ДСТУ 3855-99. Пожежна безпека. Визначення пожежної небезпеки матеріалів та конструкцій. Терміни та визначення.

Виноградчий В.І., д-р. екон. наук, доц., Романюк Н.М.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Розбудова соціальної, правової, демократичної держави в умовах децентралізації та проведення конституційної реформи в Україні зумовлює відповідні процеси розбудови інституту місцевого самоврядування, первинним суб'єктом якого виступає територіальна громада.

Природно, що територіальна громада відіграє провідну роль у системі життєзабезпечення людини і суспільства в цілому, адже переважну більшість своїх суспільних потреб людина реалізує на рівні села, селища і міста, тому ставлення громадян до влади і держави загалом залежить саме від якості й рівня їхнього життя.

Підтримка місцевого самоврядування з боку центральних органів державної влади і створення умов для стійкого та самостійного розвитку територіальних громад в Україні, зокрема з питань організації заходів цивільного захисту, є одним із найголовніших завдань сьогодення.

Інститутом державного управління у сфері цивільного захисту, як одним із основних пріоритетних завдань при проведенні наукових досліджень у сфері цивільного захисту, розпочато вивчення та узагальнення досвіду кращих практик організації цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах.

Актуальність дослідження полягає у необхідності підготовки відповідних аналітичних матеріалів для узагальнення та розповсюдження досвіду кращих практик організації цивільного захисту в умовах реформування місцевого самоврядування, що у свою чергу значно прискорить процес побудови ефективної та орієнтованої на європейські стандарти, системи цивільного захисту на місцях.

Метою виконання наукової роботи є дослідження та узагальнення кращий досвід організації основних заходів цивільного захисту населення територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування.

Основними проблемами, які вирішує зазначене дослідження є відсутність єдиних підходів до реалізації основних заходів цивільного захисту в умовах реформування місцевого самоврядування.